

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu

LOP – 4114-11-04/2013
I/13/009

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	I/13/009 - Prawidłowość uzyskania dopłat do ulgowych przejazdów osób korzystających z autobusowego transportu zbiorowego w okresie od 1 stycznia 2012 do 30 czerwca 2013 r.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
<i>Kontrolerzy</i>	1. Krzysztof Rajczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 89217 z dnia 13 stycznia 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2) 2. Damian Mielcarek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 89220 z dnia 15 stycznia 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 3-4)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Usługi Transportowe Beata Aleksandra Jeziorowska w Oleśnie, 46-300 Olesno ul. Kluczborska 30 ¹ .
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Beata Aleksandra Jeziorowska, właściciel. (dowód: akta kontroli str. 5-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości² działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Przewoźnik spełniał warunki do otrzymywania dopłat do ulgowych przejazdów w zakresie wykonywanych przewozów autobusowych. Sprzedaż biletów prowadzona była z wykorzystaniem urządzeń rejestrujących, spełniających odpowiednie wymagania, wyposażonych w oprogramowanie umożliwiające określenie kwot dopłat do przewozów w podziale na poszczególne kategorie ulg ustawowych. Przewoźnik posiadał zezwolenia na wykonywanie przywozów regularnych oraz zawarł z Województwem Opolskim umowę określającą szczegółowe zasady przekazywania dopłat do ulgowych przejazdów autobusowych. Składane wnioski o dopłaty za poszczególne miesiące badanego okresu sporządzano na podstawie prawidłowo prowadzonej ewidencji, a uzyskane na ich podstawie dopłaty do ulgowych przejazdów osób korzystających z autobusowego transportu zbiorowego, wynikały z zarejestrowanych operacji sprzedaży biletów. Stwierdzone w tym zakresie nieprawidłowości dotyczyły 28 przypadków sprzedaży biletów ulgowych na przejazdy, których okoliczności nie uprawniały do zastosowania ustawowej zniżki na przejazd. Skutkowało to otrzymaniem od Samorządu Województwa nienależnych dopłat do tych ulgowych przejazdów. Przewoźnik, w ramach prowadzonej działalności wykonywał prawidłowo przewóz regularny osób, w tym na trasach dowozu uczniów do szkół na podstawie zawartych z Gminą Olesno umów w tym zakresie.

¹ Zwane dalej: Przewoźnikiem.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Ocena spełniania przez przewoźników warunków do otrzymywania dopłat do ulgowych przejazdów

Opis stanu faktycznego

W badanym okresie Przewoźnik posiadał zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym, wydane na podstawie art. 18 ust. 1 lit a i lit e ustawy z dnia 6 września 2001 r. o *transporcie drogowym*³.

(dowód: akta kontroli str. 27-69)

Przewoźnik stosował kasy rejestrujące (kasy), posiadające pozytywną opinię ministra do spraw finansów publicznych, które umożliwiały określenie kwot dopłat do przewozów w podziale na poszczególne kategorie ulg ustawowych, czym wypełniał wymóg określony w art. 8a ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o *uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego*⁴. W trakcie kontroli zbadano losowo wybrane kasy zamontowane w trzech autobusach. Wszystkie zbadane kasy były sprawne, posiadały unikatowy numer potwierdzający spełnianie funkcji, kryteriów i warunków technicznych. Kasy posiadały także numer ewidencyjny nadany przez Urząd Skarbowy w Oleśnie. Kasy posiadały oprogramowanie PP-Bilety w wersji 1.38b.

(dowód: akta kontroli str. 7-20)

Zgodnie z art. 8a ust. 4 pkt 3 ustawy o *uprawnieniach do ulgowych przejazdów* Przewoźnik zawarł w dniu 4 listopada 2011 r. z Województwem Opolskim (Samorządem Województwa) umowę określającą szczegółowe zasady przekazywania dopłat do ulgowych przejazdów autobusowych. Umowa ta obowiązywała w całym okresie objętym kontrolą NIK. Ustalono, że Przewoźnik wypełniał obowiązki zawarte w § 3 i 4 ww. umowy, tj. w szczególności przekazywał Marszałkowi Województwa Opolskiego⁵ dane dotyczące zezwoleń na regularny przewóz osób w krajowym transporcie drogowym oraz przysyłał kopie nowych cenników biletów.

(dowód: akta kontroli str. 22-26, 168-169)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

³ Dz. U. z 2013 r., poz. 1414 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2012, poz. 1138 ze zm., dalej: *ustawa o uprawnieniach do ulgowych przejazdów*.

⁵ Dalej: Marszałek.

2. Prawidłowość składanych wniosków o dopłaty do ulgowych przejazdów, w tym przejazdów na dowóz dzieci do szkół.

Opis stanu faktycznego

W badanym okresie Przewoźnik przedłożył do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego⁶ 19 wniosków (*zestawień sprzedaży biletów ulgowych w miesiącu kalendarzowym*) o dopłaty do ulgowych przejazdów. Wnioski składano jeden raz w miesiącu, z tego: 12 w 2012 r. i 7 w 2013 r. Dokumentami źródłowymi do składanych wniosków były dane wygenerowane przez program PP Bilety z kas fiskalnych. Wydruk z tego programu dołączano do wniosku. Wydruk zawierał dane obejmujące: rodzaj uprawnienia, liczbę sprzedanych biletów oraz kwoty: netto, podatku od towarów i usług oraz brutto za sprzedane bilety według dopłat (rodzaju i wysokości ulgi) do biletów jednorazowych i miesięcznych. W okresie od 1 stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2013 r. wartość biletów sprzedanych przez Przewoźnika wyniosła łącznie 523 923,98 zł. Kwoty dopłat (z podatkiem od towarów i usług) wyniosły w badanym okresie łącznie 434 947,16 zł. W poszczególnych miesiącach badanego okresu kwoty tych dopłat kształtowały się od 599,48 zł (w lipcu 2012 r.) do 38 061,78zł (w marcu 2012 r.) i dotyczyły biletów ulgowych sprzedanych na trasach, na których Przewoźnik posiadał zezwolenie na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym, tj. na trasach (liniach): Olesno-Łomnica; Olesno-Julianpol; Olesno-Opole; Olesno-Rudniki; Opatów-Opatów; Krzepice-Starokrzepice.

(dowód: akta kontroli str. 70-129, 148-150, 164, 168-169)

Przewoźnik ewidencjonował sprzedaż biletów ulgowych za pomocą kas fiskalnych znajdujących się w pojazdach (EMAR 105) oraz w kasie znajdującej się w siedzibie firmy (Duo Bus). Ceny biletów ulgowych, na które występowano o dopłatę, zgodne były z obowiązującymi cennikami, przedkładanymi Marszałkowi. W badanym okresie Przewoźnik występował także o dopłaty do sprzedanych biletów miesięcznych na dowóz dzieci do szkół. Bilety miesięczne dla dowożonych uczniów ewidencjonowano w kasie fiskalnej Duo Bus.

(dowód: akta kontroli str. 7-20, 27-69, 142-147, 168-169)

Na podstawie danych znajdujących się w kasach fiskalnych stwierdzono 28 przypadków sprzedaży biletów ulgowych na przejazdy, których okoliczności nie uprawniały do zastosowania ustawowej zniżki na przejazd. Skutkowało to otrzymaniem od Samorządu Województwa nienależnych dopłat do ulgowych przejazdów w łącznej wysokości 172,63 zł.

(dowód: akta kontroli str. 151-157)

W badanym okresie Przewoźnik prowadził ewidencję księgową obejmującą m.in. podatkową ksiązkę przychodów i rozchodów⁷ oraz ewidencję sprzedaży i zakupów dla potrzeb rozliczenia podatku od towarów i usług na zasadach ustalonych w art. 109 ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. *o podatku od towarów i usług*⁸. Porównanie danych z ewidencji księgowej (podatkowa księga przychodów i rozchodów, ewidencja sprzedaży Vat, wydruki z drukarki fiskalnej) ze złożonymi do Urzędu Marszałkowskiego wnioskami o dopłaty do ulgowych biletów z badanego okresu oraz uzyskanych dopłat, nie wykazało różnic.

(dowód: akta kontroli, 156-157, 165-169)

⁶ Dalej: Urząd Marszałkowski.

⁷ Podatkowa księga przychodów i rozchodów prowadzona była według zasad ustalonych określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie *prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów* (Dz. U. Nr 152, poz. 1475 ze zm.).

⁸ Dz. U. z 2011 Nr 177, poz. 1054 ze zm.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W okresie od 1 stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2013 r. na kasach rejestrujących Przewoźnika zaewidencjonowano sprzedaż łącznie 28 biletów ulgowych o wartości 193 zł, do których uzyskano nienależne dopłaty w łącznej wysokości 172,63 zł. Okoliczności tych przejazdów, nie uprawniały do zastosowania zniżki wymienionej w art. 2 ust. 3 i ust. 5 pkt 2 ustawy o *uprawnieniach do ulgowych przejazdów* lub w trzech przypadkach dotyczących biletów sprzedanych dla dzieci do lat 4 przejazdy nie odbyły się. Dotyczyło to sprzedaży biletów ulgowych: dla przewodników osób niewidomych (3 bilety z ulgą 95% o wartości 23,50) w sytuacji gdy w tym czasie nie zarejestrowano w kasach fiskalnych sprzedaży biletów dla osób niewidomych; dla opiekunów osób niesamodzielnich (6 biletów z ulgą 95% o wartości 38 zł) w sytuacji gdy w tym czasie nie zarejestrowano sprzedaży biletów dla osób niesamodzielnich; dla opiekunów dziecka niepełnosprawnego (11 biletów z ulgą 78% o wartości 70,50) w sytuacji gdy w tym czasie nie zarejestrowano sprzedaży biletów dla dziecka niepełnosprawnego; dla opiekunów towarzyszących inwalidom I grupy (5 biletów z ulgą 95% o wartości 35,50) w sytuacji gdy w tym czasie nie zarejestrowano sprzedaży biletów dla inwalidów I grupy; dla dzieci do lat 4 (3 bilety z ulgą 100% o wartości 25,50 sprzedanych na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy), w sytuacji gdy w tym czasie nie zarejestrowano na tej trasie i w tej samej relacji sprzedaży biletów dla opiekunów tych dzieci.

Beata Jeziorowska wyjaśniła, że *powyższe sytuacje miały miejsce sporadycznie. W przypadkach sprzedaży dużej ilości biletów, w tym biletów ulgowych zdarzają się pomyłki kierowców sprzedających te bilety, i z takimi sytuacjami mamy tu do czynienia. Kierowcy nie kierowali się ww. przypadkach złą wolą a jedynie następowały pomyłki wynikające z nawału pracy kierowcy.*

(dowód: akta kontroli str. 151-157)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Ocena prawidłowości wykonywania przewozów regularnych przez przewoźników autobusowych uzyskujących dopłaty

Opis stanu
faktycznego

Stosownie do zapisów art. 8a ust. 4 ustawy o *uprawnieniach do ulgowych przejazdów* w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2013 r. Przewoźnik otrzymywał dopłaty do ulgowych przejazdów osób korzystających z autobusowego transportu zbiorowego w ramach realizowanych przewozów regularnych. Przewoźnik występował o dopłaty w każdym miesiącu badanego okresu. Posiadał także pisemne uzgodnienia (zezwolenia, zgody) związane z korzystaniem obiektów dworcowych i przystanków na trasach, na których uzyskiwano dopłaty do ulgowych przejazdów osób korzystających z autobusowego transportu zbiorowego. W ramach posiadanych zezwoleń na przewóz regularny osób Przewoźnik posiadał zatwierdzone rozkłady jazdy uwzględniające przystanki, godziny odjazdów środków transportowych, długości linii komunikacyjnych i odległości między przystankami.

(dowód: akta kontroli str. 27-127,156-163,168-169)

W latach 2012-2013 (do 30.06) Przewoźnik posiadał zawarte umowy z Gminą Olesno na dowóz uczniów do szkół. W roku szkolnym 2011/2012 Przewoźnik dowoził uczniów do szkół na terenie Gminy Olesno na podstawie umowy

nr 272/18/11 z 29 sierpnia 2011 r. Dowóz odbywał się na trasie Olesno-Łomnica za cenę jednego biletu miesięcznego w wysokości 135 zł. Od 1 lutego 2012 r. cena biletu miesięcznego na tej trasie wzrosła na podstawie zawartego aneksu do umowy do kwoty 141,75 zł (o 5%). W roku szkolnym 2012/2013 Przewoźnik dowoził uczniów do szkół na podstawie umowy nr 272/15/12 z 31 sierpnia 2012 r. Dowóz odbywał się na trasie Olesno-Łomnica za cenę jednego biletu miesięcznego w wysokości 143,10 zł.

(dowód: akta kontroli str. 130-139)

W ramach realizacji dwóch ww. umów zawartych z Gminą Olesno, Przewoźnik dokonał w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2013 r. sprzedaży 1 354 biletów ulgowych szkolnych na łączną kwotę 175 109,43 zł. Do biletów sprzedanych Gminie Olesno, Przewoźnik uzyskał także dopłaty do ulgowych przejazdów z Samorządu Województwa w łącznej kwocie 168 242,33 zł. Wysokość tej dopłaty stanowiła różnicę pomiędzy wartością sprzedaży biletów obliczoną według cen nieuwzględniających ustawowych ulg a wartością sprzedaży tych biletów w cenach uwzględniających te ulgi, co było zgodne z art. 8a ust.3 ustawy o *uprawnieniach do ulgowych przejazdów*.

Na trasie dowozu uczniów do szkół, Przewoźnik prowadził także sprzedaż innych biletów, nie będących przedmiotem umowy z Gminą Olesno. Łącznie w ww. okresie na tej trasie, Przewoźnik dokonał sprzedaży 1 562 biletów ulgowych, na które uzyskał dopłaty w wysokości 179 588 zł. Tym samym, w badanym okresie na tej trasie wykonywany był przewóz regularny osób.

(dowód: akta kontroli str. 70-127,130-142,148-150,168-169)

Trasa dowozów uczniów do szkół określona w ww. umowach z Gminą Olesno przebiegała zgodnie z posiadanymi zezwoleniami na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym i zatwierdzonym przez Burmistrza Olesna rozkładem jazdy.

(dowód: akta kontroli str. 28-49,130-139)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁹, wnosi o dokonanie rozliczenia z Samorządem Województwa nienależnie otrzymanych dopłat do ulgowych przejazdów autobusowych w wysokości 172,63 zł.

⁹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, dnia 11 kwietnia 2014 r.

Kontroler
Krzysztof Rajczyk
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Dyrektor

.....
podpis

.....
podpis